

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції



ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Белік Лариса Степанівна, Кузнецова Людмила Валентинівна СИНЕРГІЯ КЛАСИФІКАЦІЙ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР	663
Гресь Юлія Олегівна, Хижняк Євген Сергійович СПОСІБ ТА ЗНАРЯДДЯ УЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА: СЬОГОДЕННІ РЕАЛІЇ ПРАКТИКИ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	665
Д'ячкова Марія Олегівна ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	667
Загородній Ігор Вікторович, Загородній Андрій Ігорович ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОСОБИ	670
Колодіна Анна Сергіївна, Васильковський Олександр Васильович КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ	673
Федорчук Олександр Вікторович ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ	676
Чернов Олександр Віталійович КРИМІНАЛЬНА ПОВЕДІНКА ТА ПСИХІЧНІ ВІДХИЛЕННЯ: АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ	678
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОЇ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ШАХРАЙСТВО	681
Чумак Сергій Прокотійович, Фалінський Павло Миколайович НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ	684
Шершенькова Вікторія Анатоліївна ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	687
Яцкевич Руслан В'ячеславович СТРУКТУРА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	689
Алексєєва Ліна Леонідівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ТА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ	692
Бершавська Анастасія Сергіївна ПОСОБНИЦТВО ЯК ЯВИЩЕ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	694
Біцюк Андрій Володимирович РОЛЬ ТА МІСЦЕ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У РОЗСЛІДУВАННІ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	697
Волос Владислав Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ЗА ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ ГРУПОЮ ОСІБ ..	699
Дрига Єлизавета Вадимівна ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	701
Єленич Світлана Ігرافیвна ОБґРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОДЕСЬКОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ШКОЛИ	703

готовки слідчих, належної їх взаємодії з фахівцями, а також розвитку методів виявлення та фіксації слідів злочинної діяльності вчиненої групою осіб за попередньою змовою.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01 липня 2024 року: Офіц. Текст. Київ : Алерта, 2024. 248с.
2. Використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими групами чи злочинними організаціями. Київ : Алерта, 2024. 136 с.
3. Теоретичні та практичні основи формування методики досудового розслідування захоплення заручників : монографія / І. М. Вигівський, В. Г. Дрозд; Наук.-дослід. ін-т публ. права. Київ : 7БЦ, 2023. 368 с.

Ключові слова: спеціальні знання, розслідування злочинів, експертиза, група осіб, криміналістика, фахівець, експерт.

Keywords: expertise, crime investigation, group of people, criminalistics, specialist, expert.

Дрига Єлизавета Вадимівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової
діяльності*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Одним із різновидів прояву злочинної діяльності, що становить значну суспільну небезпеку, є незаконний обіг зброї та боєприпасів до неї. Аналіз статистичних матеріалів, розміщених на сайті Офісу Генерального прокурора, дозволяє зробити висновок про зростання кількості вчинення таких кримінальних правопорушень, як вбивство, розбій, заподіяння умисних тяжких тілесних ушкоджень із використанням вогнепальної зброї та боєприпасів починаючи з 2014 року, а також свідчить про різкий стрибок таких небезпечних показників у 2022 році [1].

У підготовленому Інститутом ООН з дослідження проблем роззброєння спільно з Управлінням ООН з наркотиків та злочинності короткому випуску про зв'язки між незаконною зброєю, організованою злочинністю та збройним конфліктом за авторством Лорен Пінсон зазначається про нерозривний двосторонній зв'язок між трьома зазначеними проблемними явищами. Авторка досить вдало вказує на той факт, що з одного боку війсьний конфлікт виступає безпосереднім джерелом формування нелегальної зброї та боєприпасів, що потрапляють на чорний ринок, а з іншого – сам військовий конфлікт породжує попит на за-

лучення нелегальної зброї для його продовження. З іншого ж боку організована злочинність використовує умови, породжені воєнним конфліктом на певних територіях, для перерозподілу кримінальних сфер впливу та налагоджування потоків нелегальної зброї в рамках чорного ринку [2, с. 4]. Таким чином відбувається як накопичення нелегальних прибутків, що спрямовуються на самофінансування та розширення злочинного бізнесу організованих злочинних угруповань з незаконного обігу зброї та боеприпасів, так і зростання негативного впливу на суспільство у цілому, що чинить організована злочинність, та посилення тиску з боку громадськості на правоохоронні органи, що проходить на фоні їх значної завантаженості через зростання рівня насильницької злочинності.

Тому ведення бойових дій на певній частині територій України негативно впливає на нелегальний ринок зброї, що функціонує в межах держави у цілому.

Складність виявлення фактів незаконного обігу зброї та боеприпасів обумовлена рядом об'єктивних чинників, зокрема:

- значною фінансовою привабливістю чорного ринку зброї та боеприпасів, що провокує зростання кількості незаконних «пропозицій» з обігу таких предметів;
- перебуванням на руках у цивільного населення великої кількості зброї та боеприпасів, що масово були видані у лютому-березні 2022 року у зв'язку із початком повномасштабного вторгнення РФ;
- умовною доступністю окремих видів вогнепальної зброї та боеприпасів як для військовослужбовців, які виконують бойові завдання на лінії фронту, так і військовослужбовців командного і начальницького складу, які наділені організаційно-управлінськими чи розпорядчими повноваженнями;
- тим фактом, що умови ведення активних бойових дій по лінії фронту унеможливають здійснення контролю за «трофейною» вогнепальною зброєю та боеприпасами вздовж лінії зіткнення та на нещодавно деокупованих територіях;
- залученістю до такої злочинної діяльності військовослужбовців, що продовжують нести військову службу в лавах Збройних сил України, або демобілізованих військовослужбовців, у яких залишилися контакти на передовій;
- зацікавленістю представників організованої злочинності у налагодженні незаконних потоків зброї та боеприпасів як своєрідного кримінально бізнесу;
- високим рівнем законспірованості вчинення нелегальних операцій по відношенню до зброї та боеприпасів;
- існуванням попиту на придбання нелегальної зброї та боеприпасів не лише серед представників кримінального середовища, але й серед рядових громадян;
- використанням сучасних можливостей цифрових технологій для здійснення комунікації та розрахунків за нелегальними операціями.

Наведене дозволяє констатувати, що виявлення та розслідування кожного факту вчинення злочинних дій, пов'язаних із незаконним обігом зброї та боеприпасів, вимагає від оперативних та слідчих підрозділів правоохоронних органів задіяння значного обсягу як людських, так і технічних ресурсів. Основною проблемою виступає можливість своєчасного здобуття працівниками правоохоронних органів оперативної інформації щодо осіб, які причетні до незаконного обігу зброї та боеприпасів, а також якісне відпрацювання даної інформації у контексті проведення усіх необхідних заходів та дій.

Список використаних джерел:

1. Статистика. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/statistika>
2. Pinson L. Addressing the linkages between illicit arms, organized crime and armed conflict. *UNODC*. 2022. URL: https://www.unodc.org/documents/firearms-protocol/2022/UNIDIR-UNODC_Adressing_the_linkages_between_illicit_arms_organized_crime_and_armed_conflict.pdf

Ключові слова: незаконний обіг зброї та боеприпасів, вогнепальна зброя, організовані злочинні угруповання, бойові дії.

Keywords: illicit trafficking in weapons and ammunition, firearms, organized crime groups, hostilities.

Єленич Світлана Ігравівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
головний бібліограф наукової бібліотеки*

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ СТВОРЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОДЕСЬКОЇ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ШКОЛИ

Період незалежності України характеризується значними змінами у сфері освіти і науки. Розширення мережі закладів вищої освіти (надалі по тексту – ЗВО) створили умови для організації наукових досліджень, сприяли формуванню та розвитку наукових шкіл. Дослідження моделювання є ефективним інструментом для візуалізації складних соціальних структур, обумовлена потребою у систематизації знань про розвиток регіональних наукових шкіл, кожна з яких має власні методичні підходи та теоретичні засади. Еволюція наукових ідей, теорій та методів, авторських концепцій показує динаміку змін, що ґрунтуються на досвіді, накопиченому попередніми поколіннями. Події, що супроводжують цей процес, підкреслюють значущість як колективної співпраці дослідників, так і індивідуального внеску кожного із вчених. Водночас чинники, що визначають цей розвиток, розкривають характерні особливості наукової діяльності,